

Nr 95.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående ändrad lydelse av 63 § 2 mom. lagen den 6 juni 1930 (nr 260) om församlingsstyrelse i Stockholm; given Stockholms slott den 29 februari 1952.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag angående ändrad lydelse av 63 § 2 mom. lagen den 6 juni 1930 (nr 260) om församlingsstyrelse i Stockholm.

GUSTAF ADOLF.

John Lingman.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås, att Stockholms församlingsdelegerade skola upp-
taga förslag till utgifts- och inkomststat till granskning och fastställelse före den 1 november i stället för, som nu gäller, före den 1 oktober.

F ö r s l a g

till

lag angående ändrad lydelse av 63 § 2 mom. lagen den 6 juni 1930 (nr 260) om församlingsstyrelse i Stockholm.

Härigenom förordnas, att 63 § 2 mom. lagen den 6 juni 1930 om församlingsstyrelse i Stockholm¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

Nuvarande lydelse.

63 §.

2 mom. Förslag till — — — församlingsdelegerades beredningsutskott.

Beredningsutskottets förslag till utgifts- och inkomststat skall av församlingsdelegerade upptagas till granskning och fastställelse före den *1 oktober*. Därvid skola de anslag, som först då föreslås till beviljande, samt därmed sammanhängande frågor särskilt bliva föremål för överläggning och avgörande.

Föreslagen lydelse.

63 §.

2 mom. Förslag till — — — församlingsdelegerades beredningsutskott.

Beredningsutskottets förslag till utgifts- och inkomststat skall av församlingsdelegerade upptagas till granskning och fastställelse före den *1 november*. Därvid skola de anslag, som först då föreslås till beviljande, samt därmed sammanhängande frågor särskilt bliva föremål för överläggning och avgörande.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

¹ Senaste lydelse av 63 § 2 mom., se 1946:496.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 29
februari 1952.*

N ä r v a r a n d e:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden DANIELSON, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL.

T. f. chefen för finansdepartementet, statsrådet Lingman, anmäler efter gemensam beredning med chefen för ecklesiastikdepartementet fråga om *viss ändring i lagen om församlingsstyrelse i Stockholm* samt anför därvid följande.

Stockholms församlingsdelegerade ha den 6 oktober 1951 — under framhållande att församlingsdelegerades utgifts- och inkomststat skall fastställas före den 1 oktober — hemställt om sådan ändring av 63 § 2 mom. lagen den 6 juni 1930 om församlingsstyrelse i Stockholm, att förslag till utgifts- och inkomststat för den kyrkliga samfälligheten skall upptagas till granskning och fastställelse före den 1 november.

Över framställningen har, efter remiss, utlåtande avgivits av *överståthållarämbetet*. Vid utlåtandet ha fogats yttranden av uppborrdirektören i Stockholm och uppborrdsverkets i Stockholm debiteringsavdelning.

Gällande bestämmelser. Enligt nyssnämnda lag skola för vården av kyrkliga angelägenheter, som äro gemensamma för hela huvudstaden, samtliga stadens territoriella församlingar bilda en kyrklig samfällighet, vars beslutanderätt utövas av särskilt utsedda församlingsdelegerade. Innan ärende företages till avgörande av församlingsdelegerade skall det i regel vara berett av ett beredningsutskott. Beredningsutskottet har bland annat att uppgöra förslag till utgifts- och inkomststat för samfälligheten. Enligt 63 § 2 mom. samma lag skall det av beredningsutskottet uppgjorda förslaget till utgifts- och inkomststat av församlingsdelegerade upptagas till granskning och fastställelse före den 1 oktober. Vidare må nämnas, att enligt första momentet i samma paragraf skola förslag till församlings utgifts- och inkomstater upptagas till granskning och fastställelse vid det ordinarie kyrkofullmäktigsammanträde, som hålles före oktober månads utgång.

I samband med fastställelse av stat skola församlingsdelegerade och kyrkofullmäktige besluta om grunden för utdebitering av avgift, som skall ingå i preliminär skatt för inkomst under nästföljande år.

De i det föregående nämnda tidpunkterna för fastställelse av förslag till utgifts- och inkomstater ha tillämpats alltsedan år 1946 i enlighet med den ändrade lydelse, som 63 § lagen om församlingsstyrelse i Stockholm

erhöll genom lag den 29 juni 1946, nr 496. Dessförinnan gällde att vederbörande statförslag skulle fastställas, av församlingsdelegerade före den 1 november och av kyrkofullmäktige vid ordinarie sammanträde före november månads utgång. Lagändringen tillkom i anslutning till 1945 års uppbördsreform och föranleddes av bestämmelsen i 42 § uppbördsförordningen att debetsedlar avseende preliminär skatt, för vars gäldande löneavdrag skall ske, skola översändas till de skattskyldiga senast den 18 januari under inkomståret. Samtidigt därmed skall översändas den skattetabell, som skall ligga till grund för preliminärskatteavdraget. För att detta skall kunna ske, har det ansetts erforderligt att den kommunala utdebiteringen fastställs före utgången av oktober månad.

Församlingsdelegerades framställning. Till grund för framställningen ligger ett av församlingsdelegerades beredningsutskott den 4 september 1951 avgivet betänkande med förslag angående förnyad hemställan om ändring av 63 § lagen den 6 juni 1930 om församlingsstyrelse i Stockholm. I betänkandet erinras till en början om att beredningsutskottet med anledning av de olägenheter, som den år 1946 genomförda ändringen av samma paragraf visat sig medföra vid beredningsutskottets statbehandling hösten 1946, vid sammanträde den 12 december samma år beslöt föreslå delegerade att hemställa om sådan ändring av paragrafen, att den tidpunkt, före vilken delegerade skulle behandla utskottets förslag till utgifts- och inkomststat, åter fastställdes till den 1 november. Utskottet anförde därvid bland annat följande:

Vid statbehandlingen sistförflutna höst har lagändringen, vilken trädde i kraft den 1 juli 1946, visat sig medföra avsevärda olägenheter i så måtto att lönekommitténs och utskottets behandling av kyrkorådets statförslag måst i hög grad forceras, vilket haft till följd att anslagsäskandena icke alltid hunnit bliva föremål för en så ingående prövning som varit önskvärd. Utskottet har därför ansett sig böra föreslå delegerade att hemställa om sådan ändring av 63 §, att den tidpunkt, före vilken delegerade skola behandla utskottets förslag till inkomst- och utgiftsstat, fastställs till den 1 november. Härigenom komma visserligen delegerades och vederbörande församlingars stater att fastställas under samma månad. Den ursprungliga anledningen till att delegerades stat skulle fastställas före de territoriella församlingarnas var, att samfälligheten enligt 2 §, 2 mom., e) äger rätt att bevilja bidrag till kostnader för byggnadsunderhåll, uppvärmning och belysning m. m. Det ansågs därför nödvändigt att delegerades bidrag skulle vara fastställda innan kyrkofullmäktige gingo att besluta om församlingens stat. Sedan delegerade beslutat, att bidrag icke skall lämnas till sådana kostnader, utan endast till nybyggnader och därmed jämförliga ombyggnader, föreligger icke längre behov av en sådan anordning.

I betänkandet erinras vidare om att beredningsutskottets förslag av år 1946 biträdades av församlingsdelegerade, men att i ärendet gjord framställning icke föranleddes någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Härefter anför beredningsutskottet följande.

För att utskottets förslag till utgifts- och inkomststat skall hinna upprättas, tryckas och i god tid utsändas till delegerade, vars sammanträde sedvanligen äger rum någon av de sista dagarna i september, måste utskottets behandling av förslaget företagas senast första veckan i samma månad. Den avräkning mellan kyrkofonden och samfälligheten, som årligen upprättas av statskontoret och som borde föreligga vid tidpunkten för statförslagets upprättande, när den anger det belopp som under det påföljande året skall av samfälligheten inlevereras till kyrkofonden, plägar emellertid vara delegerade tillhanda först i början av oktober. Då anslaget till allmän kyrkoavgift utgör den dominerande posten i samfällighetens stat, är det uppenbarligen särskilt angeläget att beräkningarna av detta anslag kunna göras så exakta som möjligt. Därest statförslaget finge upprättas en månad senare än för närvarande, skulle i nu nämnt avseende en betydande fördel uppnås.

Det må särskilt framhållas, att tidpunkten för utskottets behandling av statförslaget av praktiska skäl icke kan förläggas tidigare än första dagarna i september, detta främst med hänsyn till att de för statförslagets upprättande grundläggande uppgifterna om skatteunderlaget föreligga först i slutet av augusti månad. Lägges härtill den ytterligt knappa tid, som nu står till förfogande för såväl utskottets som tjänstekommitténs statbehandling i övrigt samt för statförslagets tryckning, torde behovet och önskvärdheten av en återgång till tidigare gällande tidpunkt för delegerades granskning och fastställelse av statförslaget för samfälligheten klart framstå.

Såsom utskottet närmare redogjort för i det tidigare framlagda förslaget till framställning om lagändring, torde en sådan icke heller behöva medföra några praktiska olägenheter för församlingarna. Därest trots detta en ändring av hittillsvarande bestämmelse om att delegerades stat skall fastställas före de territoriella församlingarnas icke anses böra ske, torde det enligt utskottets mening finnas skäl överväga att förskjuta även den tidpunkt, före vilken kyrkofullmäktige ha att fastställa kyrkorådens statförslag, så att den tidigare gällande tidpunkten den 1 november återinföres. Detta torde numera vara så mycket lättare att genomföra för Stockholms del, som genom en innevarande år beslutad ändring i lagen om kommunalstyrelse i Stockholm den tidpunkt, före vilken stadsfullmäktige skola granska och fastställa den borgerliga kommunens utgifts- och inkomststat, fastställts till den 9 december. Då den ovan nämnda tabellen för uträknande av preliminära skatteavdrag å lön icke kan utarbetas för Stockholms del, förrän den borgerliga kommunens utdebiteringsbeslut föreligger, torde således en återgång till vad som gällde före 1946 års lagändringar i fråga om tidpunkterna för kyrkofullmäktiges och församlingsdelegerades utdebiteringsbeslut kunna ske utan några olägenheter med avseende å uppbördsväsendet.

Frågan om sambandet mellan samfällighetens utgifts- och inkomststat och de olika församlingarnas motsvarande stater har ytterligare berörts i en av församlingsdelegerade den 19 december 1951 dagteknad, till överståthållarämbetet ställd skrivelse. Däri anföres bland annat följande.

Enligt gällande lagstiftning äga församlingsdelegerade rätt att bevilja församling bidrag med högst $\frac{4}{5}$ av kostnad för byggnad och underhåll av kyrka med vad därtill hör, församlingshus samt bostadsboställen för prästerskap och kyrkobetjante ävensom uppvärmning, belysning och rengöring av kyrka med vad därtill hör samt församlingshus jämte tillhandahållande av elektrisk kraft för ringning, orgelspelning och dylikt. Församlingsdelegerade hava den 21 juni 1944 fattat principbeslut om att denna rätt att bevilja anslag till församlingarna skulle begränsas till att avse församlingarnas kostnader för nybyggnad av kyrka, församlingshus och bostadsboställen samt för sådana ombyggnader som vore att jämställa med nybyggnader. Detta beslut motiverades av att en ekonomisk utredning visat, att bidrag till andra kostnader än de nu nämnda icke skulle åstadkomma den skatteutjämning mellan de olika församlingarna som man tänkt sig och dessutom skulle frångå församlingarna deras självbestämmanderätt i fråga om församlingarnas fastigheter, en självbestämmanderätt, som för lekmannaintresset i församlingarna vore av utomordentlig betydelse. Vid beviljandet av ifrågavarande bidrag hava församlingsdelegerade alltid beviljat $\frac{4}{5}$ -bidrag. Handläggningen av dessa frågor tillgår så att församlingarnas kyrkofullmäktige först fatta beslut angående byggnadsarbetet under förutsättning av $\frac{4}{5}$ -bidrag från församlingsdelegerade. Innan församlingsdelegerade taga ståndpunkt till dylikt bidrag beredes ärendet av delegerades byggnadskommitté, som innan förslag framlägges för församlingsdelegerade tillser att församlingen erhållit Kungl. Maj:ts resp. Byggnadsstyrelsens godkännande. Detta medför att församlingarnas anslagsäskanden i ny- och ombyggnadsfrågor i regel icke behandlas i statförslaget. Församlingsdelegerade hava valt utvägen att för ny- och ombyggnader årligen bevilja en klumpsumma, som stått till församlingsdelegerades förfogande för anslag, som kunna komma att beviljas under året. Församlingarna erhålla under löpande år besked av församlingsdelegerade om anslag beviljas. Praxis och gränsdragning mellan församlingsdelegerade och församlingarna är sålunda nu sådan att församlingarna vid sin statbehandling äro oberoende av de beslut som i samband med statbehandlingen fattas av församlingsdelegerade. Någon anledning antaga att församlingsdelegerade skulle ändra sitt ovannämnda principbeslut finnes icke. Att märka är även att församlingsdelegerade bestå av personer som i de olika församlingarna hava ansvar för statbehandlingen. Det synes därför vara berättigat att utgå ifrån att församlingsdelegerade även om praxis mot förmodan ändras icke kommer att skapa svårigheter för församlingarnas statbehandling. Därest församlingsdelegerade skulle komma att ändra sitt principbeslut och bevilja bidrag till förvaltning och underhåll av fastigheter och dylika löpande utgifter, skulle detta icke heller medföra att församlingsdelegerades och församlingarnas stater behövde avgivas vid olika tidpunkter. Församlingsdelegerade skulle då tidigare under året fatta dylikt principbeslut att bestrida viss del av sådana utgifter genom beviljande av en klumpsumma, varom församlingarna givetvis komma att underrättas.

Församlingsdelegerade ha i skrivelsen även framhållit svårigheterna för den tjänstekommitté, som har att före beredningsutskottets sammanträde i början av september bereda personal- och lönefrågor, att med nuvarande ordning medhinna denna uppgift.

Remissyttrandena. I de över framställningen avgivna utlåtandena har densamma tillstyrkts.

Uppbördsdirektören i Stockholm anför, att han på av beredningsutskottet anförda skäl icke ansåge det nödvändigt, att församlingsdelegerade fastställde sin stat tidigare än Stockholmsförsamlingarnas kyrkofullmäktige fastställde sina stater. Skulle det emellertid anses nödvändigt att så skedde, kunde tidpunkten för kyrkofullmäktiges fastställande av sina stater ej förskjutas till tiden efter oktober månads utgång. I så fall måste tidpunkten för församlingsdelegerades fastställande av sin stat äga rum något tidigare än som föreslagits, exempelvis före den 25 oktober.

Överståthållarämbetet anser att för en noggrann och välöverbvägd statbehandling hos församlingsdelegerade finge den avsedda lagändringen otvivelaktigt anses önskvärd. Att den nuvarande ordningen föranledde betydande praktiska olägenheter för församlingsdelegerade, funnes närmare utvecklat i deras skrivelse av den 19 december 1951. Fråga syntes därför närmast vara, huruvida ur andra synpunkter hinder mötte för den ifrågasatta lagändringen.

Härefter anför ämbetet följande.

Stadgandet i 63 § att samfällighetens stat skall vara fastställd, innan kyrkofullmäktige granska och fastställa församlingarnas utgifts- och inkomststater, får ställas i samband med bestämmelsen i 2 § 2 mom. andra stycket att församlingsdelegerade äga bevilja vissa bidrag åt församlingarna. Lagen torde utgå från den uppfattningen, att beviljandet av sådant bidrag kan ha inverkan på kyrkofullmäktiges statbehandling. Med hänsyn härtill ansåg sig ämbetet i underdånigt yttrande den 18 mars 1947 icke kunna förorda en då föreliggande framställning från församlingsdelegerade i enahanda syfte. Församlingsdelegerade hade då liksom nu åberopat, att de beslutat att ej med stöd av 2 § 2 mom. sista stycket bevilja de territoriella församlingarna bidrag till annat i 2 § 1 mom. e) angivet ändamål än till nybyggnader och därmed jämförliga ombyggnader. Till stöd för sin ståndpunkt anförde ämbetet, att församlingsdelegerade av lagstiftaren tillagts befogenhet till anslag åt territoriell församling för de under 2 § 1 mom. e) angivna ändamålen, att de kunde under längre eller kortare tidsperiod avstå från att utöva berörda befogenhet, men att, så fort den toges i anspråk, det behovet aktualiserades, att församlingsdelegerades beslut i statfrågan bleve fattat före beslut av kyrkofullmäktige rörande utgifts- och inkomststaten.

Av den utredning, som förebragts i nu förevarande ärende, synes emellertid framgå att — oavsett om församlingsdelegerade i framtiden skulle vilja frånga sitt ovanberörda beslut angående ändamålet med bidrag till de territoriella församlingarna — det utan svårighet låter sig göra att så anpassa kyrkofullmäktiges arbete för statbehandlingen efter församlingsdelegerades, att skilda tidpunkter för samfällighetens och för församlingarnas slutliga ställningstagande till utgifts- och inkomststaterna ej erfordras.

Departementschefen. Jag kan för egen del instämma i den uttalade uppfattningen, att det numera icke torde innebära någon olägenhet att låta den

kyrkliga samfällighetens stat fastställas före fastställandet av församlingarnas stater. Jag kan också dela åsikten, att ett genomförande av den föreslagna lagändringen skulle i väsentlig mån undanröja de påtalade olägenheterna. Med hänsyn till de särskilda regler, som i Stockholm gälla för fastställande av utdebiteringen till den borgerliga kommunen, torde ändringen icke heller behöva medföra någon olägenhet beträffande upprättandet av tabeller för preliminär skatt eller eljest i uppbördshänseende. Framställningen synes sålunda böra bifallas och jag förordar, att 63 § 2 mom. lagen den 6 juni 1930 (nr 260) om församlingsstyrelse i Stockholm ändras på sätt föreslagits.

I enlighet med det nu anförda har inom finansdepartementet upprättats förslag till *lag angående ändrad lydelse av 63 § 2 mom. lagen den 6 juni 1930 (nr 260) om församlingsstyrelse i Stockholm.*

Föredraganden hemställer, att förenämnda författningsförslag måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Erik Berggren.